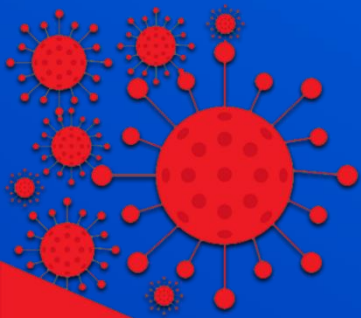

A GAZDASÁG DIGITÁLIS ÚJRAINDÍTÁSA

Budapest, 2020. április 5.

Tartalom

Tartalom	2
1. Vezetői összefoglaló.....	3
2. Válságkezelési javaslatok.....	8
2.1. A kutatási eredmények összefoglalása.....	8
2.2. Az IKT cégek munkaalapú támogatására vonatkozó javaslatok	10
2.3. A digitális ökoszisztéma fejlesztésére vonatkozó javaslatok	12
2.3.1. Digitális kompetenciák.....	12
2.3.2. Digitális gazdaság.....	15
2.3.3. Digitális infrastruktúra	16
2.3.4. Digitális állam.....	17
3. A kutatási eredmények részletes bemutatása.....	18
3.1. A válság hatásai	18
3.2. A kormánytól és az EU-tól várt támogatás	22
4. A DIGITALEUROPE előzetes javaslatai.....	25
4.1. Bevezetés	25
4.2. Előzetes megállapítások	25
4.3. Az európai IKT szektor ajánlásai	26
4.3.1. Rövid távú intézkedési javaslatok	26
4.3.2. Rövid - és hosszú távú intézkedési javaslatok.....	27

1. Vezetői összefoglaló

1. A koronavírus-járvány okozta globális válsághelyzet drámai hatást gyakorol a gazdaságra, **nem kímélve a digitális gazdaság szereplőit sem**. Az Informatikai Vállalkozások Szövetsége (IVSZ) és a szervezet tagsága a rövidtávú válságkezelésből¹, illetve **a gazdaság digitális újraindításából egyaránt ki kívánja venni a részét**.
2. **A digitális gazdaság élénkítése** a tovagyrúzó hatások miatt különösen fontos pillére lehet a válság hatásainak enyhítésére és a válságot követő újrakezdés felgyorsítására irányuló gazdaságvédelmi és újjáépítési törekvéseknek.
3. Az IVSZ „*A járványhelyzet hatásai a digitális gazdaságban*” című felmérése megerősíti, hogy a válság hatásai a digitális gazdaság szereplőit sem kerülik el, ezért az **ágazat elemi érdeke a gazdaság mielőbbi újraindítása**.
4. Ellenkező esetben az eddig is a képzett munkaerő hiányával küzdő informatikai szakmában **tovább nőhet az elvándorlás és az agyelszívás**, ami nemcsak az ágazat, de az egész nemzetgazdaság versenyképességét fenyegeti.
5. A digitális gazdaság szereplőinek mély meggyőződése, hogy a **digitalizációra meghatározó szerep hárul a gazdaság újraindításában, és a jelenlegi válsághelyzet történelmi lehetőséget jelent a magyar nemzetgazdaság technológia-vezérelt fejlődési pályára állítására**.
6. Ezt támasztja alá az IVSZ megrendelésére készült, a **digitális gazdaság nemzetgazdasági súlyát** elemző közelmúltban publikált tanulmány² is, amely szerint
 - az ágazat egyedülállóan magas multiplikátor-hatást gyakorol a gazdaság egészére – ezt figyelembe véve az ágazat már jelenleg is a **teljes magyar bruttó hozzáadott érték (GVA) mintegy 20%-át** adja, és a GDP-hez való hozzájárulása vélhetően ezt is meghaladja;
 - az **IKT ágazat** 2019 végén - a multiplikátor-hatásokat is figyelembe véve - a **foglalkoztatottak 17%-ának biztosított munkát**; a digitális gazdaságban foglalkoztatottak aránya ennél is magasabb, minden bizonnyal 20% feletti;
 - egy, az **új technológiák** (5G, IoT, MI, blockchain stb.) gyors bevezetésére és a digitalizáció felgyorsítására épülő technológia-vezérelt forgatókönyv érvényesülése 2023-ra éves szinten csaknem 4 ezer milliárd forint GDP-többletet eredményezne.
7. A jelen dokumentumban a piaci szereplők által megfogalmazott elképzeléseket, illetve az IVSZ saját javaslatait foglaljuk össze, egyben kezdeményezve a

¹ Az IVSZ a rendkívüli helyzetre azonnal reagált: felhívása nyomán néhány nap alatt a tagvállalatoktól és egyéb piaci szereplőktől csak a digitális oktatás támogatására több mint 50 felajánlás érkezett. A beérkezett felajánlásokat közzétettük az <https://ivsz.hu/osszefogas/> oldalon

² A tanulmány itt olvasható el: <https://ivsz.hu/a-digitalis-gazdasag-sulya-2019/>

közigazgatás, a szakmai szervezetek és a piaci szereplők kezdeményezéseinek **közös keretbe foglalását; ez lehetne akár a „Digitális Újrindítás Programja”**.

8. A digitális gazdaság szereplői között is nagy számban vannak olyan vállalkozások, amelyek a túlélésért küzdenek, ezért – amennyiben más ágazatokban lesznek közvetlen támogatások - úgy **az IKT szektor rászoruló cégeinek is azonos elbírálás alá** kell esniük.
9. Noha elkerülhetetlen a kritikusan nehéz helyzetbe jutott ágazatok és vállalkozások támogatása, véleményünk szerint **legalább ennyire fontos a munkaalapú vagy versenyképességi szempontú beavatkozás**, a versenyképes (vagy kis segítséggel azzá tehető) cégek digitális fejlesztéseinek ösztönzése és támogatása, például az alábbi módokon:
 - az **állami beszerzések** (KEF, nyílt közbeszerzések, stb.) felgyorsítása;
 - az **állami projektek** számláinak gyorsított kifizetése, előfinanszírozási lehetőségek bővítése;
 - nagy állami és **ágazat-specifikus IKT fejlesztési projektek** indítása (szoftverfejlesztés vezérelt projektek, nem hardver beszerzés);
 - **EU-s és hazai forrásokból finanszírozott projektek**
 - **adminisztrációjának** radikális csökkentése,
 - a **kifizetések** (előlegek és támogatások) gyorsított folyósítása,
 - **beszerzések** felgyorsítása;
 - egyszerű és **átlátható értékelési** szempontok alkalmazása,
 - **maradványpénzek és az árfolyam-nyereség** mielőbbi visszaforgatása a legnagyobb hatékonyságú meglévő és új konstrukciókba;
 - **EU-s és hazai forrásokból a pályázati lehetőségek kiterjesztése:**
 - **exportpiacra lépés támogatása;**
 - **termékfejlesztés támogatása;**
 - **dedikált KFI források** biztosítása az IKT szektor vállalkozásai számára;
 - **közvetlen európai uniós (pl. H2020) forrásokhoz való hozzáférés** segítése;
10. Miközben a digitális gazdaság – elsősorban a magas exporthányad miatt - magas arányt képvisel a magyar nemzetgazdaságon belül, a magyar digitális ökoszisztéma egyelőre gyengébben teljesít az uniós átlagnál; **különösen a lakosság és a hazai kkv-k digitális felkészültsége terén nagy a lemaradás.**
11. A gazdaság válságot követő talpra állításakor ez **súlyos hátrányt jelenthet**, hiszen a digitálisan felkészületlen munkavállalók elhelyezkedési lehetőségei épp oly gyengék lesznek, mint a digitális fejlesztések terén lemaradt kkv-k versenyképessége.
12. A most kialakult helyzetben minden eddiginél fontosabb a **digitális ökoszisztéma minden elemére kiterjedő összehangolt fejlesztések** elindítása; az életminőséget és a foglalkoztathatóságot egyaránt javító **digitális készségek** fejlesztésére megfogalmazott javaslataink:
 - **tömeges lakossági digitális kompetencia-fejlesztő programok;**

- **társadalmi szemléletformáló kampány** a digitális kompetenciák fejlesztését célzó képzéseken való részvétel népszerűsítésére;
- a **DigKomp keretrendszer** haladéktalan bevezetése a digitális kompetenciák egységes besorolási és mérési rendszerének biztosítása érdekében;
- képzési **források biztosítása a foglalkoztatóknál** (járulékkedvezmények, pályázatok);
- államilag támogatott **képzési platformok** beindítása.

13. Hasonlóan kulcsterületnek tartjuk az oktatás rendszerszintű digitalizálását, a **Digitális Oktatási Stratégia** (DOS) következetes megvalósítását, különösen az alábbi intézkedések felgyorsításával:

- a **pedagógusok célzott és tömeges felkészítése** a távoktatási eszközök és módszertanok alkalmazására (online oktatás formájában)
- a **távoktatási platformok és tananyagok beszerzése**, indokolt esetben fejlesztésük támogatása a Digitális Pedagógiai Módszertani Központ bevonásával.
- a távoktatáshoz és távmunkához igénybe vehető **otthoni eszközök** (laptopok, webkamerák, tabletek, wifi routerek, stb.) **vásárlásának ösztönzése** (pl. kamatmentes hitel, állami hitelgarancia vagy áfa-mentesség biztosításával).
- a **digitális közgyűjtemények** és tananyag tárházak/könyvtárak megnyitása a távoktatásban résztvevő pedagógusok és tananyag-fejlesztők előtt.

14. A digitális munkaerőhiány enyhítését szolgálná a **Digitális Munkaerő Program** (DMP) következetes megvalósítása, különösen az alábbi területeken:

- **diákhitel kiterjesztése a felnőttkori tanulásra**, különös tekintettel a digitális kompetenciák, illetve az informatikai szakmák elsajátítására;
- **új adatelemzési módszerek** alkalmazása a munkaerőpiaci igények előrejelzésére; naprakész szakmaszerkezeti modell kialakítása.
- nagy volumenű természettudományos (**STEM/STEAM**) **ösztöndíjprogram** a felsőoktatásban;
- **egyéni képzési számla** bevezetése – individual learning account (ILA);
- **szakképzés és felnőttképzés** digitalizálása;
- **távoktatásra épülő rövid ciklusú és egyéb képzési formák szabályozásának módosítása**;
- az **ipari képesítések** állami elismerése;
- társadalmi **szemléletformáló kampány** az egész életen át tartó tanulás fontosságának tudatosítására, a képzéseken való részvétel népszerűsítésére;

15. Az **IKT felnőttképzés** ösztönzése és támogatása, például:

- ösztönző csomag létrehozása, amely a vállalatokat érdekeltté teszi az **alkalmazottaik azonnali képzésében**;
- a résztvevőknek **kamatmentes hitelek, eszközbeszerzési támogatás** vagy adókönyvités;

- a **Szakképzési hozzájárulás részleges vagy teljes kiváltása egy „Technológiaváltó hozzájárulással”**, amely nagyobb mozgásteret adna a vállalkozásoknak saját alkalmazottaik és a környezetükben élő potenciális munkavállalók digitális képzési igényeinek kielégítésében;
- a **vidéki, hátrányos helyzetű térségben élő munkavállalók** számára további ösztönzők és támogatások (pl. utazási, lakhatási támogatás) alkalmazása;

16. Módszertani képzések a távmunka (home office) biztonságos bevezetésének támogatására:

- **csoportmunka szoftverek** és módszertanok használata;
- **cyber biztonsági alapok** – munkaszervezés, alapvető biztonsági intézkedések, adatvédelem, stb.
- **weboldal, webshop** működtetése;
- **webinarok, online videók**, ügyfélszolgálati segítségnyújtás, stb.

17. A mikrovállalkozások és kkv-k digitális felkészültségének javítása érdekében

- a **digitális transzformációt támogató programok kiszélesítése**;
- vertikális ágazati **digitalizációs stratégiák** és cselekvési tervek elkészítése;
- **kkv-k digitális felkészültségének értékelése** és céges digitális stratégia támogatása;
- ipari termelő **kkv-k digitális transzformációjának támogatása**;
- digitalizációt támogató **egyszerűsített pályázati konstrukciók**;
- **innovációs pályázatok** IT cégek és gyártó kkv-k konzorciumai számára;
- a vállalkozások közötti **elektronikus adatscere** támogatása;
- célzott programok a **mikrovállalkozások** digitális felzárkóztatására;
- a hazai **kkv-k e-kereskedelmi** tevékenységének ösztönzése és támogatása;
- a hazai **tartalomipari vállalkozások** esélyegyenlőségét javító programok;
- **startup vállalkozások, ipari nagyvállalatok és egyetemi műhelyek** közötti együttműködések ösztönzése;

18. A vezetékes és vezeték nélküli digitális infrastruktúra további fejlesztése érdekében

- **hírközlési infrastruktúra kiépítésének felgyorsítása**;
- vezetékes és mobil hálózat-fejlesztések **akadálymentesítése**;
- **5G bevezetésének felgyorsítása**; engedélyeztetés egyszerűsítése; beltéri lefedettség erősítése; közös hálózatépítés és eszközhasználat könnyítése.
- **kórházi WiFi-hálózatok** kiépítése;
- **iskolai hálózatok** sávszélességének bővítése;
- **egyetemi, kutatói és közgyűjteményi hálózatok** kapacitásának bővítése;
- **NTG továbbfejlesztése**;

19. A digitális közszolgáltatások szerepe is felértékelődik a gazdasági újjáépítés időszakában, hiszen a fejlesztések egyszerre biztosítanak megrendelést a hazai IKT

cégeknek és adnak munkát azok munkavállalóinak, illetve teszik hatékonyabbá a lakosság és a vállalkozások hivatali ügyintézését:

- **ügyfél- és felhasználóbarát fejlesztések felgyorsítása**, UX design alkalmazása
- **leggyakoribb ügyek** prioritása a Pareto-elv alkalmazásával;
- meglévő **eredmények jobb láthatósága**, kommunikációja.

20. A dokumentum utolsó fejezetében ismertetjük az európai informatikai szervezeteket tömörítő **DIGITALEUROPE előzetes ajánlásait**, amelyek jelentős hasonlóságot mutatnak a hazai javaslatokkal, pl.

- **beruházási terv az innovatív kis- és középvállalkozások számára;**
- **közbeszerzési pályázatok** nyitva tartása, új, gyorsított pályázatok indítása, különösen a kkv-k számára;
- az **állami támogatási szabályok rugalmassága** a válsághelyzet idejére;
- az Európai Innovációs Tanács (EIC) hirdessen akcelerátor programot az **innovatív kkv-k és startupok számára;**
- **online távmunka és távoktatási platformok létrehozásának támogatása;**
- **ösztönző csomagok** az egyes ágazatok digitális átalakulásának támogatására;
- **EU költségvetésének áttekintése** a magas megtérülésű és hozzáadott értékű területekre, mint a kkv-k és a kulcsfontosságú iparágak digitalizálása;
- segítséget a **kkv-k online eléréséhez** (például e-kereskedelem)
- **digitális oktatási platformokba** történő befektetések támogatása;
- **tanárok** átképzése, digitális kompetenciáik fejlesztése;
- az **európai Gigabit Társadalom** eléréséhez a beruházások felgyorsítása;
- **jogszabályok** a távoli tranzakciók és tevékenységek megkönnyítésére;
- a **közös európai egészségügyi térség** megvalósításának felgyorsítása, az **elektronikus egészségügyi nyilvántartások** átjárhatóságának biztosítása.
- a **távmunkához szükséges eszközök** kerüljenek fel a határellenőrzés alól mentes alapvető termékek, áruk listájára;
- az **IT- és elektronikai üzletek** ameddig lehet, maradjanak nyitva;
- IKT szakemberek mentesülhessenek az **utazási tilalmak** alól;
- új termékek esetén a **megfelelési kötelezettségeknek megfelelés** halasztása;
- iránymutatás a **GDPR előírások betartásának módjára;**
- állásfoglalás a szerződéses **vis maior** feltételek alkalmazhatóságáról;
- folyamatban lévő uniós **konzultációk lezárásának eltolása.**

2. Válságkezelési javaslatok

2.1. A kutatási eredmények összefoglalása

Az infokommunikációs ágazatban működő vállalkozások – és különösen a kisebb hazai fejlesztőcégek - éppen úgy a megrendelések visszaesésére és forgalmuk jelentős csökkenésére számítanak, mint a más ágazatokban működő kkv-k – derül ki a két nap alatt csaknem 150 cégvezető által kitöltött „A járványhelyzet hatásai a digitális gazdaságban” című online felmérésből. A kitöltő vállalkozások döntő többsége mikro-, kis- és középvállalkozás volt.

A beérkezett válaszok alapján a válaszadók jelentős bizonytalanságot éreznek ügyfeleik körében, ezért borúlátóan ítélik meg mind saját helyzetüket, mind a piaci kilátásokat; a válságra reagálva már egy sor intézkedést bevezettek (távmunka, csökkentett munkaidő, válságstáb, stb.), de az államtól és az EU-tól is jelentős segítségre számítanak. (a kutatás részletes eredményei a 3. fejezetben olvashatók):

A felmérés keretében a válságkezeléssel kapcsolatban megfogalmazott javaslatok alapján

- a válaszadók nagyon várják az általános (szektorsemleges) **gazdasági mentőcsomagot**, amelytől a vállalatok működőképességének fenntartása és a munkahelyek megtartása érdekében mielőbbi **állami bér- és járulékfizetési támogatást** remélnék;
- a piaci szereplők nem az IKT vállalkozásoknak kérnének különleges bánásmódot, pusztán azt szeretnék elérni, hogy - amennyiben más ágazatokban lesznek közvetlen támogatások - az IKT szektor rászoruló cégei is essenek azonos elbírálás alá például az alábbi könnyítések esetleges bevezetésekor:
 - **járulékfizetési könnyítések**
 - **csökkentett munkaidő** után járó kedvezmények
 - **KATA-fizetés felfüggesztése**
 - **a munkáltatói és munkavállalói terhek** időleges csökkentése
- többen jelezték, hogy egy esetleges bértámogatás esetén **nem szabad megfelelni az önfoglalkoztatókról** (egyéni vállalkozók, KATA-s cégek, mikroállalkozások) sem;
- hasonló mértékű várakozás övezi a már megítélt, illetve a még pályázható **uniós források kifizetésének felgyorsítását, új források elérhetővé tételét**, a digitális fejlesztések felgyorsítását célzó konstrukciók bevezetését;
- az **állami és önkormányzati megrendelések** felpörgetését, **új beszerzések** elindítását, illetve a folyamatban lévők kifizetésének előre hozatalát szintén sokan felvetették;
- kiemelt hangsúlyt kapott a **digitális képzések és átképzések fontossága, a digitális kompetenciák fejlesztése és az oktatás digitalizálása**;

- az oktatásban, a távoli munkavégzésben és a kapcsolattartásban kényszerűségből használatba vett **digitális (szükség)megoldások egy részét a válságot követően le kell cserélni**, illetve a gazdaság és a társadalom egészét fel kell készíteni a hasonló sokkhatások jövőálló digitális megoldások segítségével történő kezelésére;
- sokan tartanak attól, hogy a magas fix költségek (pl. irodabérlés) mellett újra kialakuló **körbetartozások kényszerű leépítésekhez vezetnek**; ennek megakadályozása érdekében is fontos, hogy ne alakuljon ki üzleti **bizalmi válság**.

Néhány jellemző idézet a felmérésben résztvevők válaszaiból

- „kkv-k rövidtávú pénzügyi stabilitásának biztosítása érdekében az adó- és járulékkerhek csökkentése”;
- „járulékfizetés felfüggesztése 6-9 hónapra”;
- „hosszúlejáratú (10 év) hitelek, 2-3 év türelmi idővel”;
- „innovációs projektek kiemelt támogatása, hangsúlyosan a digitalizáció területén”;
- „magasan képzett munkaerő itthon tartása bármi áron”;
- „a legalább 80%-os árbevétel-csökkenést elszenvedő cégeknek bértámogatás”;
- „rövidített munkarend támogatása, hasonlóan a osztrák, svájci és német rendszerhez. (a gyors újraindulás érdekében meg kell tartani a felépített struktúrákat)”.
- „A gazdaság digitális újraindításához és új növekedési pályára állításához elengedhetetlenül szükséges a digitális transzformáció felgyorsítása, kiemelt kezelése.”
- „A versenyképesség megtartása, erősítése érdekében szinte elkerülhetetlen a társadalom, a KKV-k digitális felkészültségének, tudásának, jártasságának további emelése, fejlesztése, illetve a digitális technológiáknak a társadalom, illetve a gazdaság minden területén való minél gyorsabb elterjedésének ösztönzése, támogatása.”
- „A válság leginkább a KKV szektort érinti, igaz ez az informatikai iparágra is. Ezt a helyzetet fel kell használni digitális transzformációra és innovációra. Ehhez célzott intézkedések szükségesek.”
- „Az IKT szektornak elsők között kell talpra állnia, és "húzni" a válságból való kilábalást a többi szektorban. Tanulságokat kell levonni, tudatosítani a lakosságban a digitális tudás szükségességét, és ösztönözni a DJP program és a DOS megvalósítását.”
- „Digitalizáció felgyorsítása!”
- „Fontos a tapasztalatok alapján a digitális fejlesztések átcsoportosítása az egészségügy és az oktatás területén elsősorban!”
- „Most óriási a kényszerű, sok helyen elmaradt digitális fejlesztés, digitális képességek, képzettség fejlesztése.”
- „Itt most a felkészülés ideje. Lehetőség az üzleti folyamatok és vállalati anyagfolyamatok újragondolására, optimalizálására. Nem mellesleg a munkavállalók képzésére - online.”
- „Nem célszerű kieső bevételeket hitellel pótolni, inkább az átképzések, ill innovatív cégek támogatása fontos - akik fel tudják szívni a csökkenő

bevételű cégek munkavállalóit.”

- „Tömeges digitális kompetencia-fejlesztő programok a lakosság és a vállalkozások körében; szakképzési hozzájárulás részleges vagy teljes felhasználhatósága belső képzések finanszírozására; digitális oktatási stratégia megvalósítása”
- „Home office munkavégzés bevezetése széles körben, ha van rá mód ennek állami támogatása.”
- „A jelenlegi helyzet egyfajta tanulói időszak, az agilis fejlesztések megkövetelik a rendszeres meetingeket, a Home office-ban ez nehezebb. Meg kell tanulni vagy tanítani....”

Az alábbiakban a felmérés alapján körvonalazódó, illetve az IVSZ által már korábban előterjesztett szakmai javaslatokat foglaljuk össze. Javasoljuk a felmérés kitöltői által megfogalmazott, illetve a közigazgatás, a szakmai szervezetek és a piaci szereplők által a gazdaság talpra állítása érdekében kidolgozott digitalizációs elképzelések **közös program keretébe foglalását; ez lehetne akár a „Digitális Újrindítás Programja”.**

2.2. Az IKT cégek munkaalapú támogatására vonatkozó javaslatok

Véleményünk szerint elkerülhetetlen a kritikusan nehéz helyzetbe jutott ágazatok és vállalkozások támogatása, de **legalább ennyire fontos a munkaalapú vagy versenyképességi szempontú beavatkozás**, a versenyképes (vagy kis segítséggel azzá tehető) cégek digitális fejlesztéseinek ösztönzése és támogatása. Az alábbiakban az erre vonatkozó javaslatokat foglaljuk össze.

Az állami beszerzések (KEF, nyílt közbeszerzések, stb.) felgyorsítása

Javaslat rövid leírása	A magyar állam a legjelentősebb vásárló a hazai IKT piacon, ezért kiemelten fontos, hogy az állami megrendelések, beszerzések ne csökkenjenek a válság időszakában. Javasoljuk <ul style="list-style-type: none"> • az állami beszerzések (KEF, nyílt közbeszerzések, stb.) eljárások felgyorsítását; • az állami projektek számláinak gyorsított kifizetését, előfinanszírozási lehetőségek kibővítését.
Javaslat kedvezményezettje(i)	IKT vállalkozások
Javaslat címzettje	ME, MK, BM, ITM, PM, Közbeszerzési Hatóság, DKÜ

Állami és ágazat-specifikus IKT fejlesztési projektek indítása

Javaslat rövid leírása	Nagy állami és ágazat-specifikus IKT fejlesztési projektek indítása; olyan elsősorban fejlesztésen (és nem hardver beszerzésen) alapuló projektek indítását javasoljuk, amelyek <ul style="list-style-type: none"> • javítják az egyes iparágak versenyképességét;
------------------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> • jelentősen előremozdítják az digitális közigazgatási fejlesztéseket; • támogatják a nemzeti adatvagyon közcélú hasznosítását; • elősegítik a Mesterséges Intelligencia alapú fejlesztések elterjedését; <p>A projektekben résztvevők egy egyszerűsített kiválasztáson (pl. pre-commercial procurement, PCP) keresztül vehetnek részt központi koordináció mentén (pl.: KIFÜ, DKÜ, DJP, stb.). A résztvevő cégek a csatlakozást követően előlegrszámlát állíthatnak ki, ezzel is segítve a munkahelymegtartást és a cash-flowt.</p>
Javaslat kedvezményezettje(i)	Állami intézmények és iparági koordinátorokon keresztül magyar IKT vállalkozások.
Javaslat címzettje	ME, MK, ITM, BM, PM, DKÜ, Közbeszerzési Hatóság

EU-s és hazai forrásokból finanszírozott projektek felpörgetése

Javaslat rövid leírása	EU-s és hazai forrásokból finanszírozott projektek <ul style="list-style-type: none"> • adminisztrációjának radikális egyszerűsítése, • kifizetésének felgyorsítása • már megítélt előlegek és támogatások folyósítása; • kiemelt projektek beszerzéseinek felgyorsítása; • egyszerű és átlátható értékelési szempontok alkalmazása; • maradványpénzek és az árfolyam-nyereség mielőbbi visszaforgatása a legnagyobb hatékonyságú konstrukciókba;
Javaslat kedvezményezettje(i)	Minden magyar vállalkozás
Javaslat címzettje	PM, ITM, ME

EU-s és hazai pályázati lehetőségek kiterjesztése

Javaslat rövid leírása	EU-s és hazai forrásokból a pályázati lehetőségek kiterjesztése: <ul style="list-style-type: none"> • exportpiacra lépés támogatása: olyan jól használható, magas támogatásintenzitású forrás biztosítása, amellyel a válság után külföldön tudnak versenyképességet erősíteni; • termékfejlesztés támogatása: magas támogatásintenzitással támogatott termékfejlesztés, megfelelő vállalással egybekötve (pl. értékesítési vállalat) 20-100 millió, cégmérettől függően • közvetlen európai uniós (pl. H2020) forrásokhoz való hozzáférés segítése, célzott pályázatok • dedikált KFI források biztosítása innovatív digitális
------------------------	--

	fejlesztések támogatására;
Javaslat kedvezményezettje(i)	Minden magyar vállalkozás
Javaslat címzettje	PM, ITM, ME

2.3. A digitális ökoszisztéma fejlesztésére vonatkozó javaslatok

Noha az IVSZ nemrégiben elkészült kutatása szerint a digitális gazdaság – elsősorban a magas exporthányad miatt - nemzetközi összevetésben is magas arányt képvisel a magyar nemzetgazdaságon belül, a **magyar digitális ökoszisztéma egyelőre gyengébben teljesít az uniós átlagnál**; különösen a lakosság digitális kompetenciái és a hazai kkv-k digitális felkészültsége terén nagy a lemaradás: a digitális fejlettség mérésére széles körben használt uniós Digital Economy and Society Index (DESI) 2019-es jelentése alapján Magyarország a 28 uniós tagállam között a 23. helyen állt.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
DESI értéke alapján számított helyezés	22.	21.	20.	23.	23.	23.
1. Összekapcsoltság (25%)	20.	17.	16.	15.	15.	14.
2. Humántőke (25%)	18.	15.	18.	18.	19.	20.
3. Internethasználat (15%)	15.	11.	11.	14.	17.	18.
4. Dig. technológiák integráltsága (20%)	26.	25.	27.	24.	24.	25.
5. Digitális közszolgáltatások (15%)	22.	24.	24.	27.	26.	26.

A gazdaság válságot követő talpra állításakor ez **súlyos hátrányt jelenthet**, hiszen a digitálisan felkészületlen munkavállalók elhelyezkedési lehetőségei épp oly gyengék lesznek, mint a digitális fejlesztések terén lemaradt kkv-k versenyképessége.

Ezeket a területeket a koronavírus megjelenésétől függetlenül is indokolt lett volna nagy volumenű programok haladéktalan elindítása (erre vonatkozó javaslataival az IVSZ évek óta ostromolja is a kormányzat képviselőit). A most kialakult helyzetben azonban minden eddiginél fontosabb a **digitális ökoszisztéma minden elemére kiterjedő összehangolt fejlesztések** elindítása.

2.3.1. Digitális kompetenciák

Az életminőséget és a foglalkoztathatóságot egyaránt javító digitális kompetenciák fejlesztésére a lakosság valamennyi csoportjában szükség van. A digitális kompetenciák folyamatos fejlesztése nemcsak az egész életen át tartó tanulás (life-long learning) koncepciójával esik egybe, hanem a munkaerőpiac elvárásaival, illetve a digitális gazdaság érdekeivel is. **Felkészült digitális munkaerő hiányában késedelmet szenved a gazdaság digitális újraindítása**, s ezzel a vállalkozások és a nemzetgazdaság **versenyképessége**.
Javaslataink:

Tömeges lakossági digitális kompetencia-fejlesztő programok	
Javaslat rövid leírása	A digitális készségek fejlesztésének minél szélesebb körű

	<p>támogatása:</p> <ul style="list-style-type: none"> • társadalmi szemléletformáló kampány a digitális kompetenciák fejlesztését célzó képzéseken való részvétel népszerűsítésére; • tömeges lakossági digitális kompetencia-fejlesztő program a DigKomp bázisán, amely hazai és uniós, állami és piaci forrásokra egyaránt épít; • forrás biztosítása a foglalkoztatóknál – támogatás, járulékkedvezmények, pályázatok • államilag támogatott képzési platformok beindítása
Javaslat kedvezményezettje(i)	Munkavállalók, kkv-k
Javaslat címzettje	ITM / DJP, EMMI, PM

A Digitális Oktatási Stratégia (DOS) következetes megvalósítása

Javaslat rövid leírása	<p>A Digitális Oktatási Stratégia (DOS) megvalósítása, különösen az alábbi intézkedések felgyorsításával:</p> <ul style="list-style-type: none"> • a pedagógusok célzott és tömeges felkészítése a távoktatási eszközök és módszertanok alkalmazására (online oktatás formájában) • a távoktatási platformok és tananyagok beszerzése, indokolt esetben fejlesztésük támogatása a Digitális Pedagógiai Módszertani Központ bevonásával. • a távoktatáshoz és távmunkához igénybe vehető otthoni eszközök (laptopok, webkamerák, tabletek, wifi routerek, stb.) vásárlásának ösztönzése (pl. kamatmentes hitel, állami hitelgarancia vagy áfa-mentesség biztosításával). • a digitális közgyűjtemények és tananyag repository-k megnyitása a távoktatásban résztvevő pedagógusok és tananyag-fejlesztők előtt.
Javaslat kedvezményezettje(i)	diákok, pedagógusok, oktatási intézmények
Javaslat címzettje	Emmi, ITM / DJP, PM

Digitális Munkaerő Program (DMP) következetes megvalósítása

Javaslat rövid leírása	<p>A Digitális Munkaerő Program (DMP) megvalósítása, különösen az alábbi területeken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Diákhitel kiterjesztése a felnőttkori tanulásra, különös tekintettel a digitális kompetenciák, illetve az informatikai szakmák elsajátítására; • Az ipari képesítések állami elismerése; • Az OKJ képzések digitális modullal való kiegészítése;
------------------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Új közgazdasági, informatikai és adatelemzési módszerek alkalmazása a munkaerőpiaci igények előrejelzésére; naprakész szakmaszerkezeti modell kialakítása. • Nagy volumenű STEM / STEAM ösztöndíjprogram a felsőoktatásban; • Egyéni képzési számla bevezetése – individual learning account (ILA); • szakképzés digitalizálása • „B” körös képzések és az egyéb képzési formák szabályozásának módosítása a munkaerőpiaci igényeknek megfelelően; • Széleskörű, társadalmi szemléletformáló kampány a képzésben való részvétel népszerűsítésére (pl. „Tanulni jó”).
Javaslat kedvezményezettje(i)	Munkavállalók, kkv-k, IKT vállalkozások
Javaslat címzettje	ITM / DJP, PM

IKT felnőttképzés ösztönzése és támogatása

Javaslat rövid leírása	<p>Az IKT felnőttképzés (pl. ún. bootcamp oktatás) ösztönzése és támogatása, pl.</p> <ul style="list-style-type: none"> • kamatmentes hitelek, eszközbeszerzési támogatás vagy adókönyvités formájában; • a Szakképzési hozzájárulás részleges vagy teljes kiváltása egy „Technológiaváltó hozzájárulással”, amely nagyobb mozgásteret adna a vállalkozásoknak saját alkalmazottaik és a környezetükben élő potenciális munkavállalók digitális képzési igényeinek kielégítésében; • A vidéki, HH és HHH munkavállalók számára további ösztönzők és támogatások (pl. utazási, lakhatási támogatás) alkalmazása; • ösztönző csomag létrehozása, amely a vállalatokat érdekeltté teszi az alkalmazottaik azonnali képzésében;
Javaslat kedvezményezettje(i)	Munkavállalók, kkv-k, IKT cégek
Javaslat címzettje	ITM / DJP

Módszertani képzések a távmunka biztonságos bevezetésének támogatására

Javaslat rövid leírása	<p>Módszertani képzések a távoli munkavégzés biztonságos megvalósítására.</p> <ul style="list-style-type: none"> • csoportmunka szoftverek használata • módszertanok • cyber biztonsági alapok – munkaszervezés, alapvető biztonsági intézkedések, adatvédelem, stb.
------------------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> • weboldal, webshop, stb. • webinarok, online videók, ügyfélszolgálati segítségnyújtás, stb.
Javaslat kedvezményezettje(i)	Magyarországi mikro-, kis és közepes vállalkozások
Javaslat címzettje	ITM / DJP

2.3.2. Digitális gazdaság

Nemzetközi összevetésben a **magyar digitális ökoszisztéma egyik leggyengébb láncszeme** „a digitális technológiák integráltsága”, elsősorban a **mikrovállalkozások és kkv-k digitális felkészültsége**. Alacsony a belső működésüket elektronikus információcserével hatékonyabbá tevő vagy adatvagyonukat (big data) tudatosan hasznosító vállalkozások aránya. **Jelentős a lemaradás** a felhőalapú szolgáltatások igénybevétele és az online beszerző kkv-k arányát tekintve is. **Javaslataink:**

Mikrovállalkozások és kkv-k digitális felkészülésének támogatása	
Javaslat rövid leírása	<ul style="list-style-type: none"> • kkv-k digitális felkészültségének felmérése (assessment) és cég szintű profi, digitális stratégia kidolgozásának támogatása egyszerűsített eljárásrendű, gyors lefutású támogatott projektekkel; • új, a digitalizációt támogató pályázati konstrukciók kialakítása, melyen egyszerűsített adminisztrációval vehetnek részt a kedvezményezettek (webshopok, weboldal, csoportmunka szoftverek, vállalatirányítási rendszerek, stb.) • Innovációs pályázatok IT cégek és gyártó KKV-k alkotta konzorciumok számára. Hazai piacon kifejlesztett, referenciával rendelkező nemzetközi piacon versenyképes termékek létrehozása. • Ipari termelő KKV-k digitális transzformációjának támogatása (szemléletformálás, a GINOP-1.1.3 konstrukcióban már kidolgozott iparfejlesztési szolgáltatásrendszer hozzáférhetővé tétele, digitalizációs cégstratégia elkészítésének támogatása, konkrét digitális projektek lebonyolításának támogatása); • célzott programok a mikrovállalkozások digitális felzárkóztatásának elősegítésére; • szükséges eszközök, berendezések beszerzésének gyorsítása, soron kívüli pénzügyi támogatásának biztosítása
Javaslat kedvezményezettje(i)	mikrovállalkozások, kkv-k
Javaslat címzettje	ITM, PM

Ágazati vertikumok digitális átalakulásának támogatása	
Javaslat rövid leírása	<p>Más iparágak digitális transzformációjának támogatása</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vertikális ágazati digitalizációs stratégiák és cselekvési tervek elkészítése: az egyes ágazati vertikumok digitális transzformációját felgyorsító intézkedések stratégiai keretbe foglalása egységes módszertannal és szerkezetben; • digitális transzformációt támogató programok kiszélesítése, az ágazati adat-kommunikációs láncok kialakításának felgyorsítása; • a vállalkozások közötti elektronikus adatcsere hatékonyabbá tétele (pl. elektronikus adatkommunikációs láncok kialakítása egy-egy értékláncban vagy beszállítói láncban); • a hazai kkv-k e-kereskedelmi tevékenységének ösztönzése és támogatása; • a hazai tartalomipari vállalkozások esélyegyenlőségét javító programok megtervezése; • startup vállalkozások, ipari nagyvállalatok és egyetemi műhelyek közötti együttműködések ösztönzése;
Javaslat kedvezményezettje(i)	gazdasági ágazatok és vállalkozások
Javaslat címzettje	ITM, PM

2.3.3. Digitális infrastruktúra

A vezetékes és különösen a vezeték nélküli digitális infrastruktúra kiépítettsége terén az **európai átlagnál jobb a helyzet** Magyarországon, ugyanakkor a válság során megnövekedett adatforgalom világossá tette a **hálózatok szűk keresztmetszeit**, különösen a **kisebb települések gerinchálózati kapacitásai** terén. **Javaslatok:**

A vezetékes és vezeték nélküli digitális infrastruktúra további fejlesztése	
Javaslat rövid leírása	<ul style="list-style-type: none"> • hírközlési infrastruktúra kiépítésének felgyorsítása, új végpontok bekapcsolásása • kórházi WiFi-hálózatok kiépítése; • 5G bevezetésének felgyorsítása; frekvencia-tendereztetés felgyorsítása, engedélyeztetés egyszerűsítése; beltéri lefedettség erősítése; közös hálózatépítés és eszközhasználat könnyítése. • iskolai hálózatok sávszélességének bővítése; • egyetemi, kutatói és közgyűjteményi hálózatok kapacitásának bővítése;

	<ul style="list-style-type: none"> • NTG továbbfejlesztése; • vezetékes és mobil hálózat-fejlesztések akadálymentesítése.
Javaslat kedvezményezettje(i)	közvetlenül a hírközlési ágazat, közvetve a teljes digitális ökoszisztéma
Javaslat címzettje	ITM, PM, BM, Emmi, NMHH

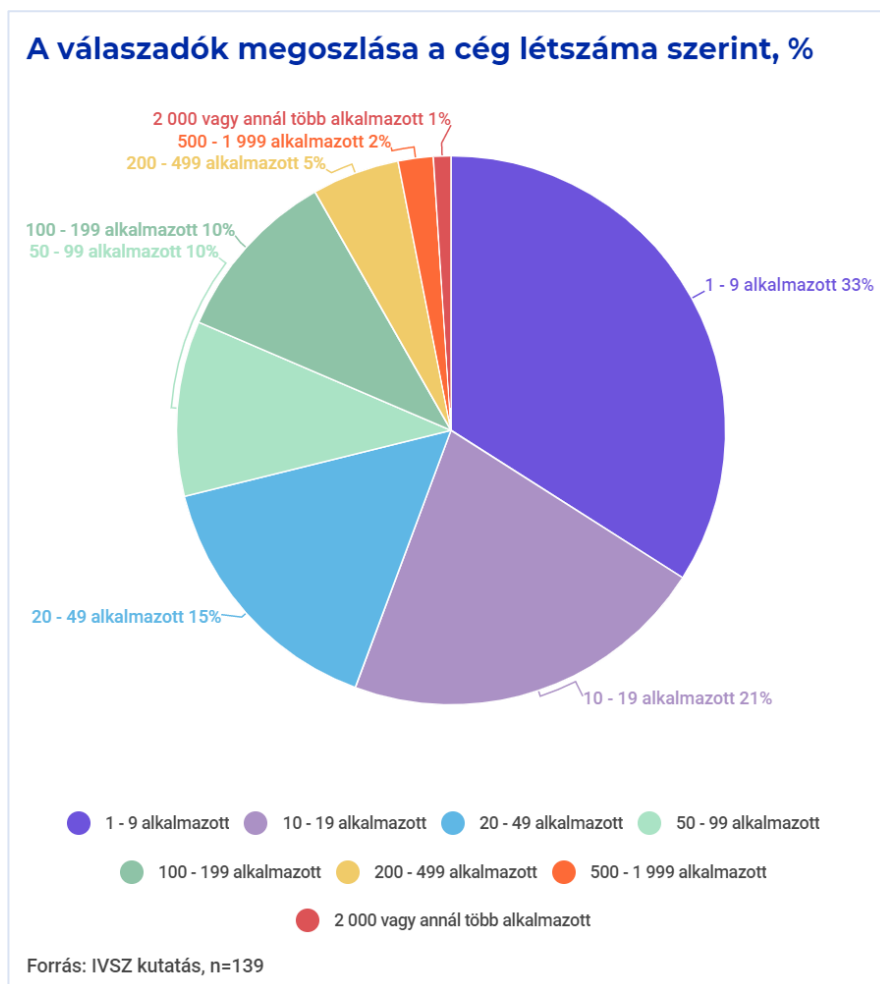
2.3.4. Digitális állam

A digitális közszolgáltatások fejlesztésének szerepe felértékelődik a gazdasági újjáépítés időszakában, hiszen a fejlesztések egyszerre biztosítanak **megrendelést a hazai IKT cégeknek** és adnak munkát azok munkavállalóinak, illetve teszik **hatékonyabbá a lakosságot és a vállalkozások hivatali ügyintézését. Javaslatok:**

Ügyfél- és felhasználóbarát e-közigazgatási fejlesztések	
Javaslat rövid leírása	<ul style="list-style-type: none"> • leggyakoribb ügyek prioritása (Pareto-elv alkalmazása) • UX design és használhatóság (usability) előtérbe helyezése; • meglévő eredmények jobb láthatósága, kommunikációja; • közcélú állami adatbázisok megnyitása, kutathatóvá és felhasználhatóvá tétele (a GDPR és az adat-szuverenitás szempontjainak érvényesítése mellett) • Nemzeti Adatstratégia elkészítése, amely transzparens módon meghatározná, hogy melyek azok a köz- és magánadatok, amelyek hasznosítására akár állami szervek, akár magánszervezetek felhatalmazást kap(hat)nak, és melyek azok, amelyek „érinthetetlenek”. • a nemzeti adatvagyron hasznosításával összefüggő jogszabályok széles társadalmi és szakmai egyeztetéssel történő kialakítása, különös tekintettel a polgárok és vállalkozások adatainak integritására és jogszerű felhasználására;
Javaslat kedvezményezettje(i)	a teljes digitális ökoszisztéma
Javaslat címzettje	ITM, PM, BM, Emmi, NMHH

3. A kutatási eredmények részletes bemutatása

„A járványhelyzet hatásai a digitális gazdaságban” című online kutatást kitöltő vállalkozások döntő többsége mikro-, kis- és középvállalkozás, de néhány nagyvállalati vezető is megosztotta javaslatait.

A válaszadók között nagy arányban (44%) szerepeltek a **digitális iparág beszállítói** (IT tanácsadás, IKT eszközök kereskedelme, távközlési szolgáltatások), illetve a szoftverfejlesztő és oktatással foglalkozó vállalkozások. A felmérésben részt vettek feldolgozóipari, a logisztikai, a pénzügyi, a média és az energetikai szektor képviselői is. A válaszadók közel **40%-ának vannak külföldi beszállítói vagy ügyfelei**. A résztvevő cégek többsége (77%) a közép-magyarországi régióban rendelkezik székhellyel vagy telephellyel, negyedüknek az ország egyéb régióiban van a székhelye és/vagy országos telephely-hálózattal rendelkeznek.

3.1. A válság hatásai

A koronavírus-járvány okozta válság rövidtávú hatásaira vonatkozó kérdésre a válaszadók 77%-a jelezte, hogy **bizonytalanságot érez ügyfelei körében**, 70% számolt be

elhalasztott, 28% pedig lemondott megrendelésekről. Erre reagálva a megkérdezettek 44%-a elhalasztotta fejlesztéseit, beruházásait, 23%-uk pedig csökkentette kapacitásait. Biztató viszont, hogy 32% új piaci igényeket megjelenését tapasztalja, és 9% nemhogy csökkentette volna, hanem növelte kapacitásait (véltetően elsősorban a kereskedelmi szektorban).

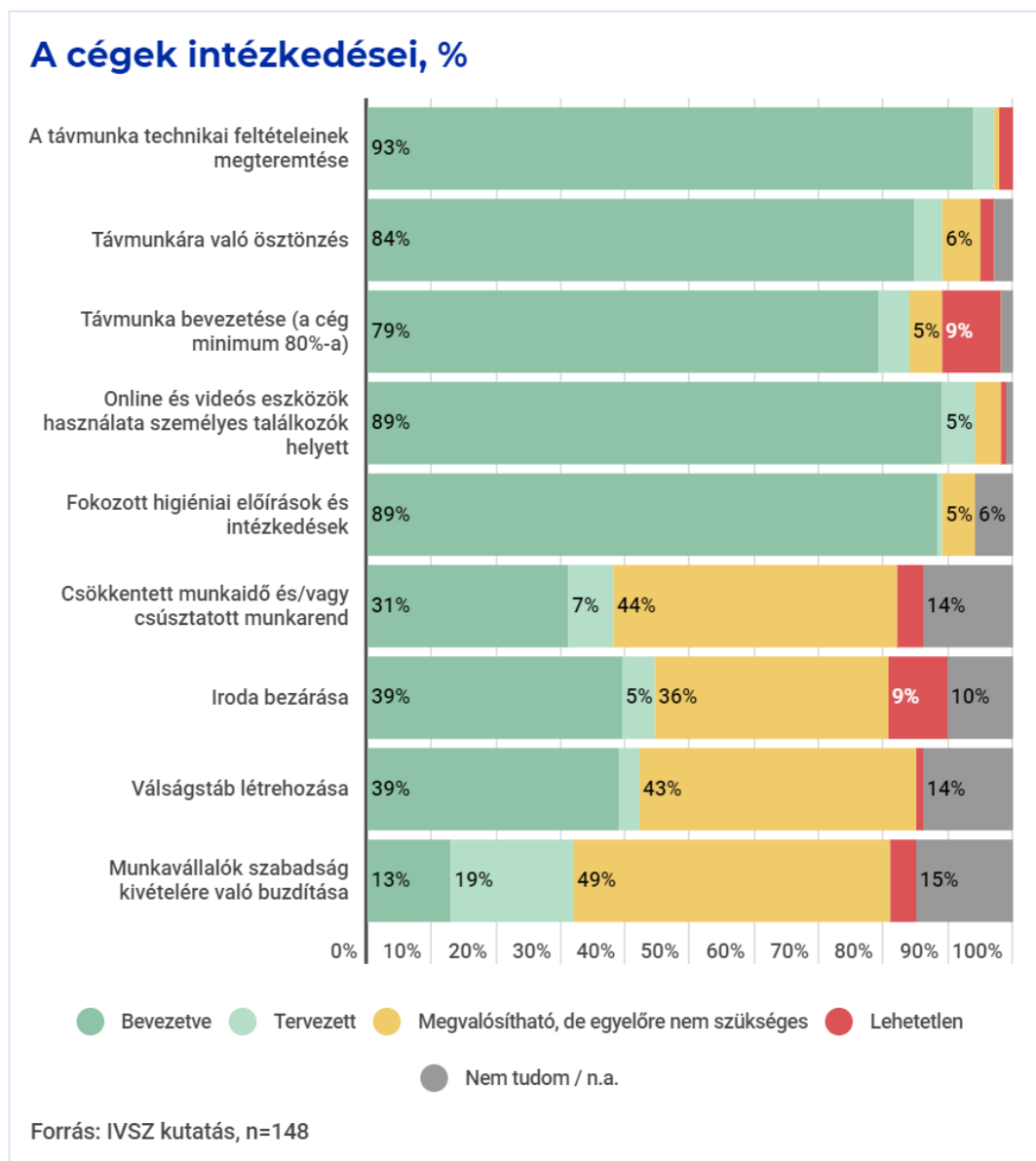
A **Kínából, Dél-Koreából, illetve Egyesült Államokból érkező** szállítások leállításáról mindössze 5 válaszadó számolt, míg további 17 szerint erősen korlátozott az ellátás. A megkérdezettek többsége (70%) nem áll közvetlen szállítói kapcsolatban ezekkel a piacokkal. Az **EU-országokból történő beszállítás** kapcsán egyetlen cég jelezte, hogy teljesen megszűntek a kapcsolatok, 6 válaszadó szerint erősen korlátozott, 35 szerint korlátozott a beszállítás; 19-en nem tapasztaltak fennakadást. A megkérdezettek fele esetén nem releváns az EU-s országokból történő beszállítás.

A **hazai beszállítói kapcsolatok** esetében két cég teljes leállásról, 9 erősen korlátozott, 32 pedig korlátozott szállítói kapcsolatokról adott számot. Csaknem száz válaszadó nem tapasztalt fennakadást, illetve nincsenek beszállítói kapcsolatai (mert pl. tanácsadást vagy egyéb tudás-intenzív tevékenységet végez).

A **válság hatásainak kezelésére** vonatkozó kérdésre válaszolva a válaszadók 93%-a jelezte, hogy már megteremtette a **táv munka** technikai feltételeit, közel 80%-uk be is vezette a távmunkát (a cég alkalmazottainak minimum 80%-ára vonatkozóan). Az **otthonról dolgozó munkavállalók aránya a kutatásban résztvevők szerint átlagosan 81,79%**. Mindössze

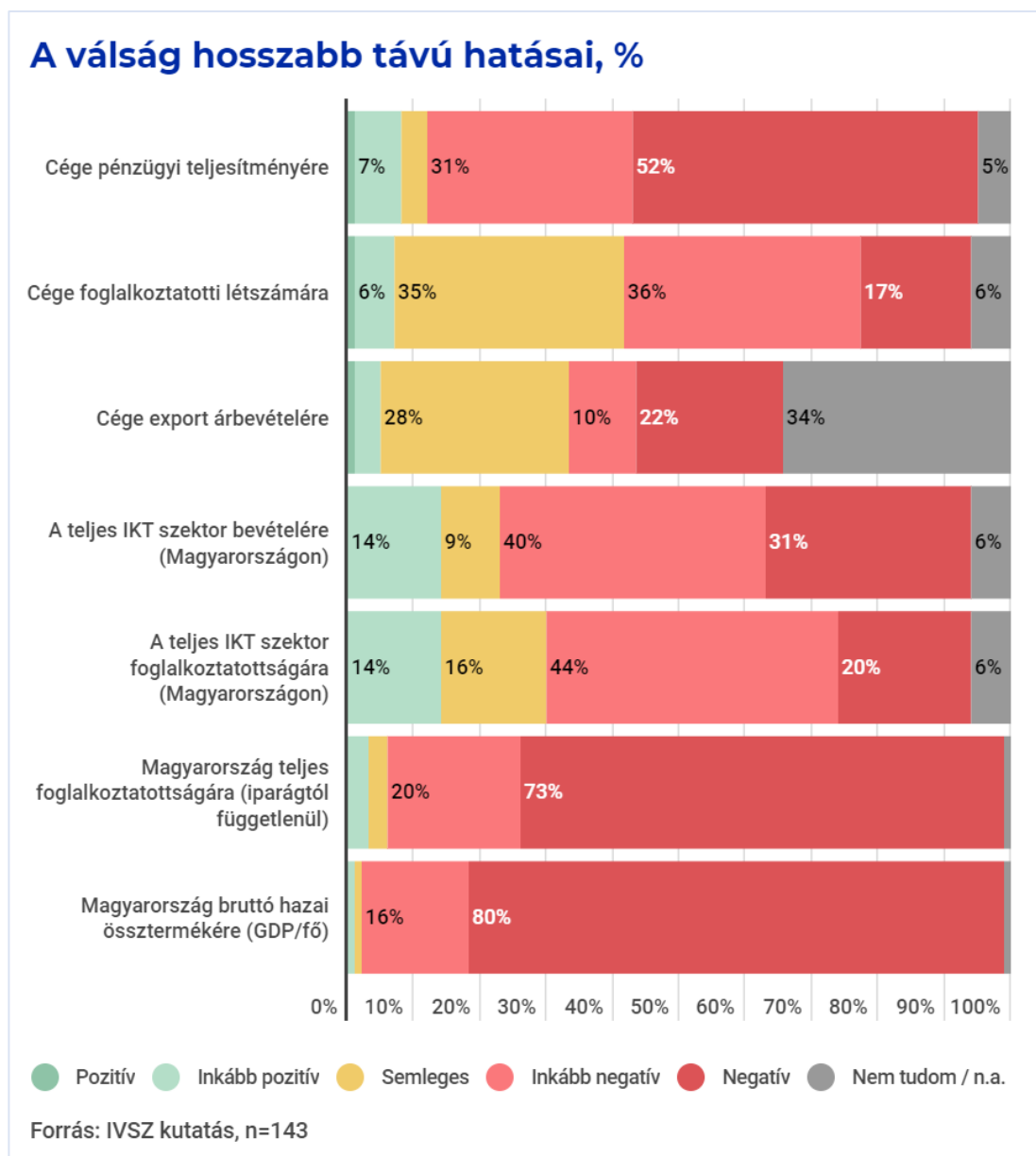
kilencen gondolják úgy, hogy bár megoldható lenne a távmunka, egyelőre nem szükséges ennek bevezetése, három cég szerint pedig esetükben lehetetlen a távmunka bevezetése.

A **vállalkozások 90%-a használ online és videós eszközöket** a személyes találkozók helyett, mindössze egy cég véli úgy, hogy ez lehetetlen. A válaszadók 90%-ánál már bevezettek fokozott higiéniai előírásokat és intézkedéseket, mindössze heten gondolják úgy, hogy ez egyelőre nem szükséges.

A 148 válaszadó egyharmadánál (46) már bevezettek **csökkentett munkaidőt** (vagy csúsztatott munkarendet), és további 11 megkérdezett ezt tervezi. 58-an jelezték, hogy **irodájukat bezárták**, és ezt további 8 válaszadó is tervezi. 54-en egyelőre ezt nem tartják indokoltnak, 14 visszajelzés szerint ez lehetetlen is (véltetően a gyártó, feldolgozóipari szektorban, illetve az üzemeltetés terén). 15 válaszadó nem tudta megválaszolni a kérdést, ami a bizonytalanságot tükrözi. Válságstáb felállításáról 58 válaszadó számolt be, további 6 pedig hasonló lépésre készül; 64-en ezt egyelőre nem tartják szükségesnek.

A válaszadók hetedénél **szabadságuk kivételére buzdítják a munkavállalókat** és további 20%-nál ezt tervezik a munkáltatók. A megkérdezettek fele ezt egyelőre nem tartja indokoltnak, néhány helyen pedig ez lehetetlen is lenne.

A válság hosszabb távon várt hatásait vizsgáló kérdésekre kapott válaszok alapján a kutatásban résztvevők többsége saját cége üzletmenetét illetően kedvezőtlen hatásokra számít, ugyanakkor a **saját vállalkozását és az IKT iparágat tekintve kevésbé pesszimista, mint az ország egészét illetően:**

- a válaszadók mintegy 80%-a szerint a válság **pénzügyi értelemben** kisebb-nagyobb mértékben negatív hatással lesz vállalkozásukra, ugyanakkor 8% pozitív hatásokat remél;
- a **foglalkoztatotti létszámot** illetően a válaszadók kevésbé borúlátóak: csak 53%-uk vár valamilyen mértékben negatív hatásokat, harmaduk viszont semleges választ adott;

- a cég **exportbevételeit** illetően a válaszadók harmada negatív, harmada semleges és 5%-a pozitív várakozásokról számolt be; a „nem tudom” választ adó nagyszámú a cégnek vélhetően nincs exporttevékenysége;
- a teljes **IKT-szektor árbevételi kilátásait** illetően 71% látja negatívan a jövőt, 14% pozitív várakozásokról számolt be;
- az **iparág foglalkoztatási** kilátásaival kapcsolatban 64% borúlátó;
- a **magyar gazdaság egészét** tekintve a válaszadók jóval pesszimistábbak, mint akár saját cégük, akár az IKT szektor jövőjét illetően: a foglalkoztatást és a GDP-t tekintve egyaránt 90% feletti a negatív hatásokat várók aránya.

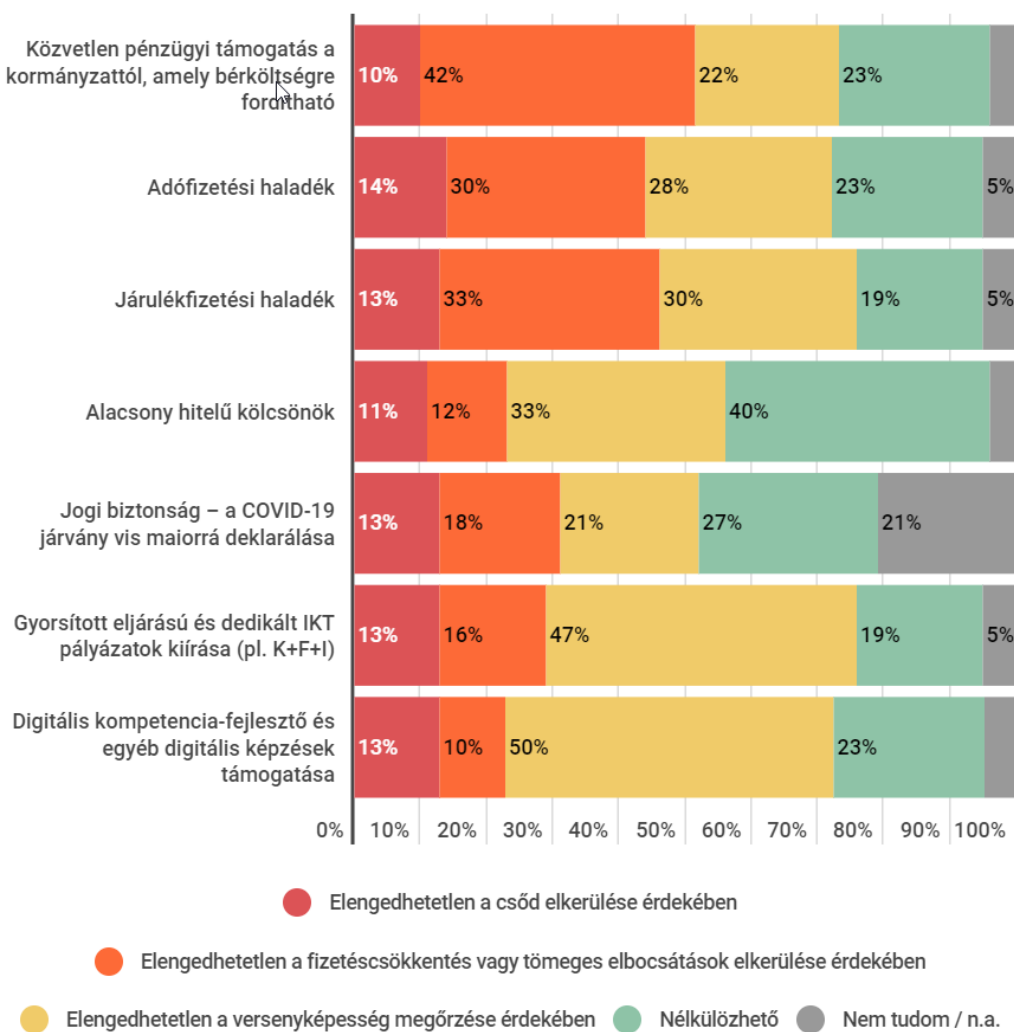
A válaszadók nagy többsége szerint a járvány miatt előállt **helyzet romlani fog**, és európai, sőt globális gazdasági recesszió fenyeget. A kitöltők mintegy 87%-a szerint a válság nem veszélyezteti jobban a digitális iparágakat, mint a gazdaság többi területét.

A járvány terjedésének megfékezésére tett eddigi magyar **kormányzati intézkedéseket** a többség (57%) megfelelőnek tartja, a vállalkozásokat, és különösen a szükséghelyzetben levő cégeket érintő **állami segítség terén viszont többet várnak** az eddigieknél a kormányzattól.

3.2. A kormánytól és az EU-tól várt támogatás

A széles spektrumú gazdasági mentőintézkedések mellett a válaszadók nagy arányban támogatnák dedikált, kifejezetten a digitalizációhoz kapcsolódó kormányzati támogatások hozzáférhetővé tételét is.

A kormányzattól várt támogatás, %

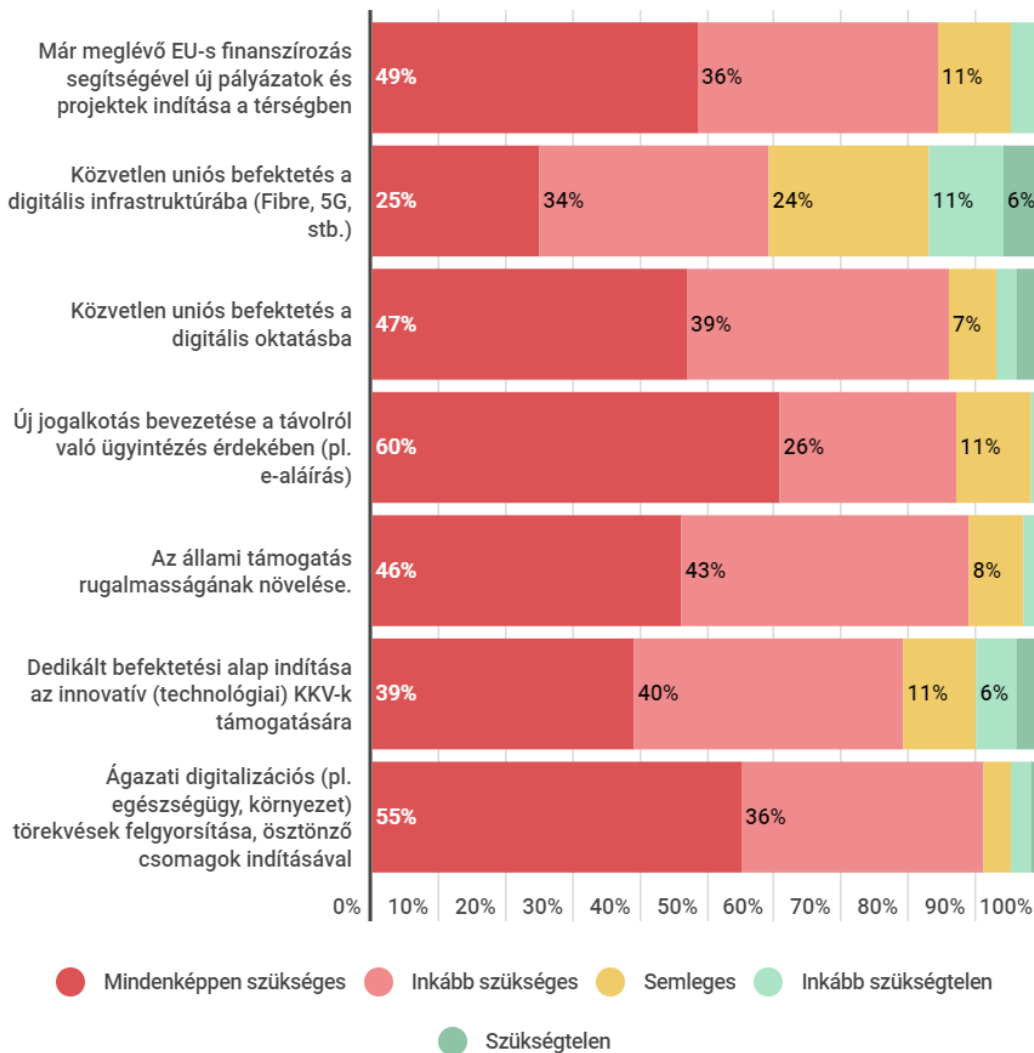
Forrás: IVSZ kutatás, n=141

A digitális technológiák fejlesztésére és bevezetésére szolgáló gyorsított eljárásrendű dedikált IKT pályázatok, illetve digitális kompetencia-fejlesztő és egyéb képzések indítását épp úgy 2/3 arányban tartják elengedhetetlennek, mint az adó- és járulékfizetés terén biztosított haladékokat vagy a közvetlen pénzügyi támogatások folyósítását. Míg utóbbiakat a túléléshez, a digitális fejlesztéseket a versenyképesség megőrzéséhez tekintik alapfeltételnek.

A jogi biztonságérzetet növelő intézkedésként a COVID-19 járvány szerződésben történő vis maiorra minősítését, illetve a kedvezményes hitelek biztosítását a válaszadók fele minősítette valamilyen szempontból elengedhetetlennek.

A válaszadók szerint az EU szerepvállalása is kiemelten fontos több területen is: pénzügyi támogatással, befektetésekkel, szabályozási kérdésekben egyaránt számítanak az unió segítségére.

Az EU-tól várt támogatás, %

Forrás: IVSZ kutatás, n=140

A válaszadók a legfontosabbnak azt tartják, hogy az EU az egyes gazdasági ágazatok digitalizációját **ösztönző csomagokkal** támogassa (a résztvevők 90%-a), de ezzel szinte egyenlő prioritás az **állami támogatások rugalmasabbá tétele**. Csaknak azonos súllyal szerepel a kkv-k támogatása innovatív digitális befektetési alapokon keresztül, illetve a közvetlen uniós befektetés a digitális oktatásba vagy a távolról történő ügyintézéshez szükséges új jogalkotás. A legkisebb jelentőségűnek a kitöltők az uniós befektetéssel megvalósuló digitális infrastruktúrát (pl. hálózatok) tartják, de még ezt is a válaszadók 54%-a nevezte szükségesnek.

4. A DIGITALEUROPE előzetes javaslatai

4.1. Bevezetés

A koronavírus járvány kitörése nemzetközi közegészségügyi vészhelyzet teremtett, és ma már messzemenő negatív hatással van a gazdaságra is. Ez alól nem kivétel a digitális szektor sem, miközben a digitális technológiák élen járnak a vírus elleni küzdelemben, a felfedezésére, megismerésére nyomon követésére és kezelésére irányuló erőfeszítésekben, mint ahogyan a gazdaság egészére gyakorolt hatás enyhítésében is.

Az első megállapítások a DIGITALEUROPE tagszervezeteinek reprezentatív csoportjával folytatott megbeszéléseken alapulnak, ideértve a nemzeti szakmai szövetségeket (NTA) és a tagvállalatokat is. A dokumentumnak nem célja átfogó elemzés, csak egy első és gyors figyelemfelhívás arra, hogy:

- milyen hatással van a válság az ICT szektorra, és
- milyen intézkedéseket tehet, kell megtennie az EU-nak és a nemzeti kormányoknak az ICT ágazatra gyakorolt rövid távú gazdasági hatások mérséklése érdekében, úgy hogy ezáltal
 - fokozza a digitális technológiák igénybevételét, potenciálját a koronavírus elleni küzdelemben, valamint
 - enyhítse a válsághelyzetnek a gazdaság egészére gyakorolt hatásait és segítse a gazdaság digitális újraindítását.

Az itt megfogalmazott előzetes megállapításokat a szervezet egy, az érintettekre kiterjedő felméréssel követi nyomon, amelynek eredményeit a lehető legrövidebb időn belül elérhetővé teszi.

4.2. Előzetes megállapítások

- A válság kevésbé sújtja azokat a vállalatokat, amelyek bevétele nagyrészt online értékesítésből származik.
- A digitálisan dolgozó alkalmazottakkal rendelkező vállalatokat rövidtávon kevésbé sújtja a válság.
- A gyár-bezárások, a termelési kapacitások leállítása óriási negatív hatással van a hardver ellátási és alkatrész utánpótlási láncokra.
- Igen nagy a bizonytalanság a piacon, a kereslet visszafogott és nincsenek új megrendelések, szerződések.
- Nagyon komoly zavar és félreértés alakult ki, hogy mi történik a koronavírus miatt nem teljesített szerződésekkel: a kötelezettségek továbbra is érvényesek, vagy ez önmagában vis maior-nak tekinthető?

- Néhány más ágazathoz képest még kevés az elbocsátás és a csődbejelentések száma, de ennek jelei már mutatkoznak és már rövidtávon is jelentősen növekedni fog, leginkább a kkv szektort sújtva.
- A nemzeti szintű vészhelyzeti sürgősségi gazdasági mentőcsomagok nagy része az alacsony fizetésű munkahelyekre koncentrál, nem pedig a közepes méretű technológiai vállalatokra. Ez a technológiai kkv-k tekintetében újra felgyorsíthatja az „agyelszívását”, és nagymértékben veszélyezteti az európai versenyképességet, valamint megakadályozhatja, meggátolhatja a sikeres európai kkv-k további fejlődését és számuk növekedését.
- **A távoli munkavégzéssel kapcsolatosan számos komoly akadály merült fel:**
 - **Hozzáférési problémák:** a vezetékes és a mobil hálózatok komoly terhelésnek vannak kitéve, és sok ember, illetve kkv egyáltalán nem fér hozzá a nagysebességű internethez.
 - A **korlátozott árukereskedelem** befolyásolja a távoli munkához szükséges kritikus hardver, - például laptopok, monitorok és nyomtatók - ellátási láncát, az azokhoz való hozzájutást.
 - Az elektronikai **üzletek sok helyen bezártak**, csökkentve az alapvető felszerelések rendelkezésre állását, illetve a hibák gyors elhárítását.
 - A távoli munkaeszközök **karbantartásának**, szervizének szempontjából kritikus karbantartókat az új utazási és mozgási korlátozások szintén érintik.
 - **Biztonsági korlátozások** a bankszektorban, illetve a légi közlekedésben szintén korlátokat jelentenek a távoli munkavégzésben
- Az **ellátási láncok megszakadásával** és termelő üzemek bezárásával kapcsolatos problémák komoly félelmet alakítottak ki a jogszabályi, törvényi határidőknek, valamint előírásoknak való megfelelés terén is.
- Problémák és kérdések merültek fel az Európai Bizottság által fontos kérdésekben kitűzött **konzultációk határidejének** teljesíthetősége terén is.
- A vállalatok küzdenek az alkalmazottak és az ügyfelek **adatainak kezelésével**, illetve az adatvédelmi jogszabályoknak való teljeskörű megfeleléssel a vírusjárvány okozta nyilvántartási, adatszolgáltatási, ellenőrzési feladatok ellátása során, ami egyébként a rövidesen további problémákat is okozhat.

4.3. Az európai IKT szektor ajánlásai

4.3.1. Rövid távú intézkedési javaslatok

- Készüljön külön **beruházási terv az innovatív kis- és középvállalkozások** számára a kulcsfontosságú ágazatokban, lehetővé téve számukra a tehetségek megtartását, megteremtve és megőrizve ezzel az EU versenyképességének alapjait a válság utáni időszakban is.

- A futó **közbeszerzési pályázatok** maradjanak nyitva, és legyen minél több új pályázat elindítva, és felülvizsgálva a szerződéses kötelezettségeket annak érdekében, hogy a kkv-k minél nagyobb számban vehessenek részt, pl. gyorsított pályázati eljárásokon keresztül, vagy kisebb projektekre osztva, így kevesebb kockázattal és felelősségvállalással.
- A **távmunkához** szükséges eszközök, pl. nyomtatók, laptopok, monitorok, modemek stb., kerüljenek fel a határellenőrzés alól mentes alapvető termékek, áruk listájára.
- Európai Innovációs Tanács (EIC) hirdessen akcelerator programot annak érdekében, hogy segítse az **innovatív kkv-kat és start-up-kat** a COVID-19 járvány kitörésének kezelésére szolgáló technológiai megoldások, minél gyorsabb és hatékonyabb kidolgozásában.
- Az **IT- és elektronikai üzletek** a lezárások, korlátozások során is legyenek nyitva (az előírt szabályok betartásával), hogy mindenki hozzáférhessen az alapvető távoli munkaeszközökhöz.
- Legyen biztosítva az **állami támogatási szabályok rugalmassága** a járványügyi és gazdasági válsághelyzet idejére.
- Szükséges az **online platformok létrehozásának támogatása** a távoli munka- és oktatási eszközök népszerűsítésére a kkv-k és az iskolák számára.
- A **távoli munkaeszközök karbantartásához** nélkülözhetetlen, hogy az IKT-szakemberek mentesülhessenek az utazási tilalmak alól.
- Bizonyos új IKT-termékek esetében legyen késleltetve a **megfelelési kötelezettségeknek való megfelelés** teljesítése, ellenőrzése, ugyanis azokat nehéz lesz teljesíteni a termelő kapacitások leállása, illetve az ellátási láncok zavarai miatt.
- További iránymutatás szükséges, hogy járvány idején miként kell és lehet betartani a **GDPR előírásokat**, a munkavállalók és az ügyfelek adatainak kezelésekor.
- Egyértelmű állásfoglalás szükséges arra vonatkozóan, hogy a szerződéses **vis maior** feltételek miként alkalmazandóak azok esetében, akik a Coronavírus miatt nem tudják teljesíteni a szerződéses kötelezettségeiket.
- Késleltesse az Európai Bizottság és az EU egyéb ügynökségei a folyamatban lévő **konzultációk lezárását**, annak érdekében, hogy az érintetteknek elegendő idő álljon rendelkezésre a válaszadásra, illetve a kialakult rendkívüli helyzetre vonatkozó megállapítások, javaslatok részei lehessenek a kialakított véleményeknek, álláspontoknak.

4.3.2. Rövid - és hosszú távú intézkedési javaslatok

- Mielőbb el kell indítani egy nagy, **ösztönző pénzügyi csomagot** az egyes ágazatok, például az egészségügy, a környezetvédelem, a közlekedés, a mezőgazdaság és az idegenforgalom digitális átalakulásának támogatására.
- **Át kell tervezni az EU költségvetését** úgy, hogy az támogassa a válságból való kilábalást, és a kiadásokat irányítsa át olyan területekre, amelyek magas megtérülést és hozzáadott értéket biztosítanak Európának: digitális oktatás, kiberbiztonság,

egészségügy, környezetvédelem, valamint a kkv-k és a kulcsfontosságú iparágak digitalizálása.

- Segítséget kell nyújtani a **kkv-k online eléréséhez**, például az e-kereskedelem széleskörű használatával, annak érdekében, hogy növelhessék robusztusságukat és versenyképességüket.
- Támogatni szükséges a **digitális oktatási platformokba** történő befektetéseket, lehetővé téve ezzel a tanárok számára, hogy távolról és az európai határokon át is elvégezhesék a munkájukat, emellett jelentős összegekkel kell támogatni a tanárok képzését, átképzését, hogy ezen digitális eszközöket és platformokat minél nagyobb részben és mélységben használják az oktatásban.
- Fel kell gyorsítani az „**európai gigabites társadalom**” célkitűzéseként megfogalmazott célok mielőbbi eléréséhez szükséges beruházásokat, felgyorsítva a digitális infrastruktúra kiépítésének megkönnyítésére irányuló intézkedéseket, a nagyon nagy kapacitású vezeték nélküli szélessávú technológiától, az 5G mobiltechnológiáig.
- **Jogszabályok elfogadása** a távoli műveletek, tranzakciók és tevékenységek megkönnyítése érdekében. Ez magában foglalhatja az EU munkavállalói otthonról történő munkavégzési jogát és a digitális aláírások végrehajtásának további elősegítését, hogy minél több szerződést lehessen távolról aláírni.
- Fel kell gyorsítani a **közös európai egészségügyi térség** megvalósítását, hogy a betegségek felkutatásához és leküzdéséhez nélkülözhetetlen adatok megoszthatók legyenek az állami szektor, a kutatók és a magánvállalkozások között, miközben szükséges fenntartani az erős biztonsági és adatvédelmi biztosítékokat is.
- Biztosítani kell az **elektronikus egészségügyi nyilvántartások** átjárhatóságát, miközben jelentősen növelni kell az egészségügyi ágazat területén a mesterséges intelligenciába történő beruházásokat, befektetéseket.